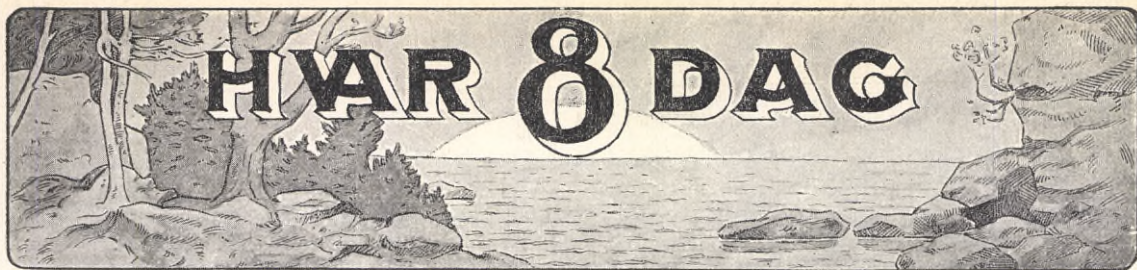

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

3:dje årg.

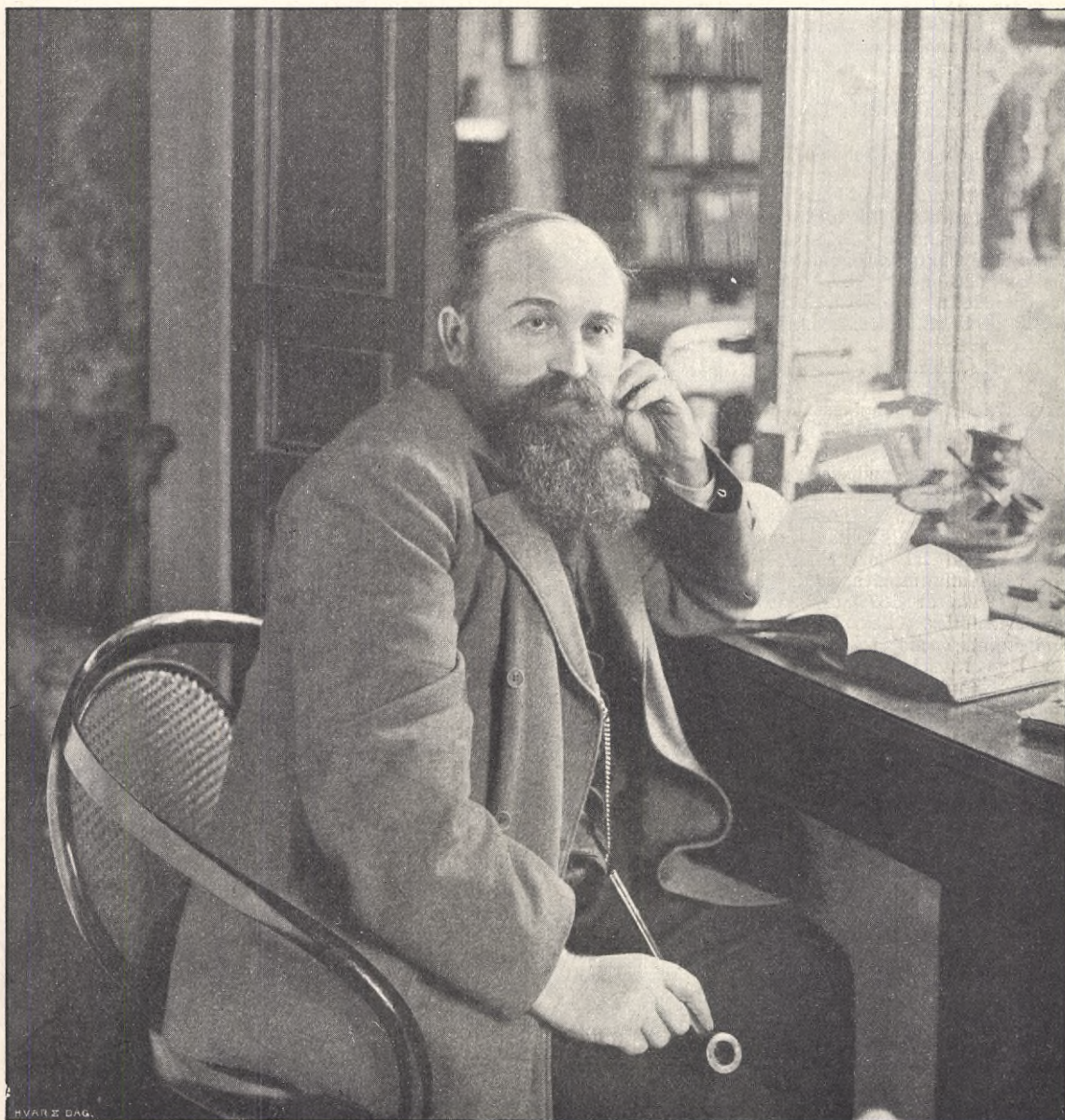
Den 9 Mars 1902

N:o 23

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: Öfverrabbinen professor G. Klein (med 1 porträtt). *Det nyaste folkskol-palatset i Stockholm* (med 9 illustrationer.) *Victor Hugo* (med 1 illustration). *Svensk-Norska konsulatkomitén* (med 1 illustration). *Boforsolyckan* (med 6 illustrationer). *Jean Raboul och hans historia*. Originalberättelse för HVAR 8 DAG af Erland Bratt. *Förändringarne å Riddarhustorget i Stockholm* (med 1 illustration). »S. de C.»-Bazaren i Stockholm (med 3 illustrationer). *Veckans porträttagalleri* (med 24 porträtt). HVAR 8 DAGS novellblad, IV: *Monsieur Grats skor*. Öfvers. för HVAR 8 DAG.

BONNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1902.

HVAR 8 DAG.

Foto. Julius Grøpe, Foto-affär & atelier, Sthm.

Professor G. KLEIN.

Speciellt taget för HVAR 8 DAG.

ÖFVERRABBINEN, PROFESSOR G. KLEIN.

Biografi, tecknad för HVAR 8 DAC af den framstående prestmannen, teol. doktor S. A. Fries.

Öfverrabbinen i Stockholm Gottlieb Klein föddes i Homonna i Ungarn af ett köpmansfolk, den 18 februari 1852. Efter att i hemstaden hafva genomgått talmudskola och vanlig folkskola, lämnade den vetgirige gossen det anspråklösa föräldrahemmet, hvilket icke förmådde i ekonomiskt hänseende understödja sonens fortsatta utbildning. Ett lif, rikt på försakerelser och umbäranden af alla slag, mötte nu Klein på hans väg mot parnassen.

I Eisenstadt i närheten af Wien åtnjöt han en tid undervisning af den framstående ortodoxe rabbinen Hildesheimer, blef student i Heidelberg 1870 och studerade vid såväl detta som Berlins universitet, förnämligast semitica och filosofi under ledning af sådana berömda lärde som Abraham Geiger, Dillmann, Schrader, Zeller, Hitzig och Steintal. Af dessa torde den förstnämnde och de tvänne sistnämnda hafva utöfvat största inflytandet på den unge lärde, som vid 23 års ålder mottog den filosofiska doktorsvärdigheten. 1871 blef Klein rabbin i Schüttenhofen i Böhmen, någon tid därefter i Elbing (Preussen) och från år 1883 i Stockholm. Kallelser till andra rabbinat i Danzig och Saaz (Böhmen) hafva af Klein afböjts.

I sin församling har han verkat nu i snart tjuo år ej blott med predikan och undervisning i religionsskolan utan äfven genom lifligt deltagande i flera judiska föreningar och sällskap bl. a. det israelitiska litteratursällskapet.

Redan tidigt fäste Klein uppmärksamheten vid sig för sin begåfning och lärdom. Den berömda assyriologen Eberhard Schrader ansåg sig till och med hafva skäl att upptaga sin unge lärjunges skarp-sinniga konjekturer till kilskriftstexten. Men hans förnämsta vetenskapliga arbeten falla inom den bibelkritiska och talmudiska vetenskapens områden. Flera afhandlingar och uppsatser i utländska tidskrifter äro frukten af hans studier, men äfven på sitt nya modersmål, hvilket han fullständigt behärskar i såväl tal som skrift, har han publicerat flera värdefulla arbeten, bland hvilka särskildt må nämnas hans år 1898 utgifna »Bidrag till Israels religionshistoria». Bekant torde äfven vara hans dräpliga inlägg mot madame Blavatsky i samband med herr K. af Geijerstams bok »Den afslöjade Iris». Äfven i rent teologiska och filosofiska frågor har Klein gjort flitiga inlägg såväl i tryck som genom föreläsningar. I Orientalistkongressen i Stockholm 1889, den religionsvetenskapliga i Stockholm 1897 och den religionshistoriska i Paris 1900 har han gjort viktiga insatser. Hans tal vid den sistnämnda kongressens bankett på Eiffeltornet torde genom sin värme och spiritualitet sent glömmas af dem, som hade nöjet åhöra detsamma. Såsom uttryck för vår konungs nådiga välbehag har Klein af honom 1897 tilldelats professors namn, heder och värdighet samt både Wasa- och Nordstjärneorden, den senare förärad på 50-årsdagen, då jubilaren hyllades med gåfvor, blommor, sång och tal i mängd.

Sedan år 1879 är professor Klein gift med Tony Levy, dotter till den framstående orientalist, professor M. A. Levy i Bresslau. Professor Kleins fader har för flera år sedan aflidit, men hans åldriga moder lever ännu i Homonna i Ungarn.

* * *

Professor Klein, en allvarlig och varmt religiös personlighet, omfattar af djupaste öfvertygelse den religion, inom hvilken han är född och uppfostrad, och hvars förnämste tjänare han är här i landet. Men dess framtid ser han icke i ett slafviskt tillämpande af »de äldstes stadgar» och den talmudiska dogmatiken. Från denna judendomens förstelning vill han i stället frigöra densamma. Medlen härtill ser han hvarken i en revolutionär ombildning af sin fädernereligion ej heller i dess uppgående i den allmänna kulturströmning, som blifvit kallad »reformjudendom». Genom en allvarlig religiösetisk uppfostran i enlighet med det profetiska idealet och den historiska syn på religionens betydelse och uppgifter, som en strängt vetenskaplig behandling af dess problem medför, vill professor Klein ingjuta framåtskridandets ande i judendomen, i den lefvande öfvertygelsen, att denna religion ännu har en världshistorisk mission att fylla i religionernas allmänna utveckling till »ett fårahus under en herde». Professor Klein torde nog icke hafva så många meningsfränder bland sina utomsvenska trosförvandter. Men de finnas dock. Jag erinrar blott om den framstående rabbinen Kohler i New-York och den fräjdade orientalistprofessor Goldziher i Buda-Pest.

Professor Klein intager till de härskande judiska s. k. ortodoxa åskådningarna ungefär samma ställning som nyprotestantismens anhängare och målsmän inom den kristna kyrkan intaga till s. k. gammalortodoxa läroåskådningar. Denna likhet, som icke blott är af formell natur, utan äfven har en djup reel innebörd, har fört professor Klein i mycket nära beröring med flera af statskyrkans prester, hvilka liksom han äro besjälade af lefvande intresse för den vetenskapliga religionsforskningen. Hvilket inflytande ett lifligt tankeutbyte mellan dem haft på honom, vågar jag icke uttala mig om, men däremot vill jag för egen del med dessa rader offentligent betyga min egen stora tacksamhet för många vetenskapliga impulser, dem jag mottagit från honom, framför allt i den riktningen, att, om man skall historiskt förstå kristendomens genesis, får man ej försumma att studera den rabbiniska skriftlärdomens mysterier på Jesu tid. Den judiska församlingen i Stockholm blifva vi således skyldiga vårt tack, att den tillfört oss en sådan rabbin, och är det en heder för samma församling, att ingenting förmått draga professor Klein bort från hans nya fädernesland och hans verksamhet i vår hufvudstad.

Samuel Fries.

DET NYASTE FOLKSKOLEPALATSET I STOCKHOLM.

ADOLF FREDRIKS NYA FOLKSKOLEHUS.

Fotografier för HVAR 8 DAG af Julius Grape, Foto.-affär & atelier, Stockholm.

Införandet af den följande uppsatsen, skriven af en ansedd pedagog-penna, har tyvärr måst uppskjutas till följe bristande utrymme. Ämnet såväl som de i hög grad tilltalande bilderna torde dock icke ha förlorat i allmänt intresse, då desamma ju icke äro endast »för dagen».

INVIGNINGSHÖGTIDLIGHETEN: Hofpredikanten Heüman talar.

Palats för universitet och högre allmänna läroverk ha uppförts under flydda sekler, men »folk-kolepalats» voro, åtminstone hvad vårt land beträffar, för 50 år sedan alldeles okända och hafva först under det 19:de seklets sista årtionde blifvit en verklighet. Väl fick fader Pestalozzi i samma århundrades morgongryning omkring tre år »hålla skola» i Burgdorfs gamla slott, men näppeligen drömde han om att hundra år därefter millionpalats skulle resas för folkundervisningens skull. Uppförandet af dessa ståtliga skolhus kräfva ju afsevärda uppoffringar från det allmännas sida, men glädjande är att bevittna den villighet, hvarmed de erforderliga pänningmedlen beviljas af de skattdragande. Någon »opposition» förspörjes mera sällan.

Måndagen den 17 febr. invigde konungen hufvudstadens yngsta folkskolepalats, det i

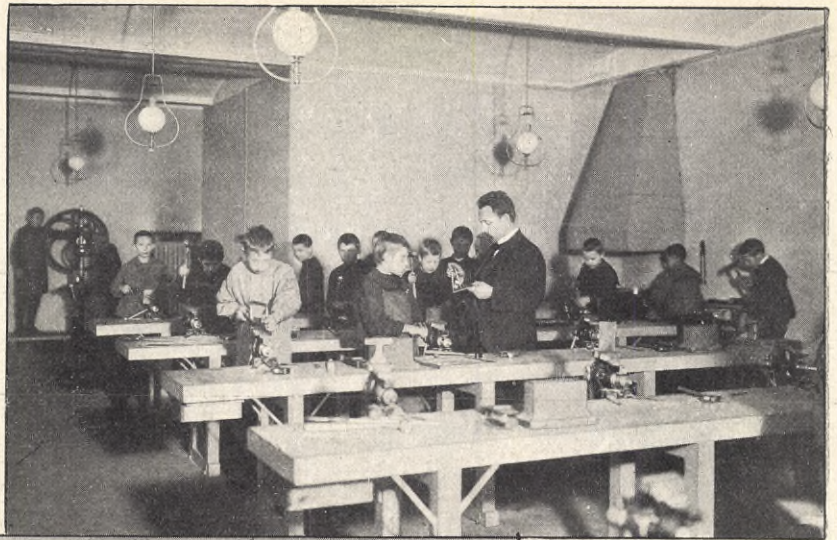
Adolf Fredriks församling belägna. HVAR 8 DAG har blifvit satt i tillfälle att meddela ett flertal intressanta interiörer från det nya skolhuset.

Nutidens skolpalats söker man ej blott gifva ett imponerande yttre utan hvad mera och bättre är en så ändamålsenlig inredning som möjligt. De bästa ventilations- och upp-

ADOLF FREDRIKS NYA FOLKSKOLA: Interiör af skolsal.

värmningssystem tagas i anspråk. I detta hänseende gör man fullt allvar af den gamla satsen: »Endast det bästa är godt nog för barnen». Färgen på väggar, tak och skolmöbler bestämmes ur hygienisk synpunkt, som äfven är den afgörande i fråga om golfvens beläggning. Den som vill studera ett modernt skolpalats i detalj, skall frapperas öfver den eftertanke, hvarmed allt

SALEN FÖR METALLSLÖJD.

n:r införda interiörerna från Adolf Fredriks skolpalats utgöra ett värtaligt vittnesbörd härom. Vårt land kan ju berömma sig af att vara den rationella gymnastikens och slöjdens hemland. Gymnastik- och slöjdsalar höra därför med nödvändighet till ett svenskt folkskolepalats. I Stockholms folkskolor före-

RITSALEN.

har blifvit utfördt till främjande af barnens väl.

I folkskolan meddelas numera ej blott bokliga kunskaper. Redan Pestalozzi talade om »uppfostringsanstalter, kombinerade med verkstäder». Det frö, som ligger inneslutet i dessa ord, har haft växtkraft. På folkskolans program har uppförts det ena »praktiska» läroämnet efter det andra. De i veckans

SALEN FÖR TRÄSLÖJD.

komma trenne slöjdarter för gossar: papp-, trä- och metallslöjd, samt kvinnlig slöjd, undervisning i den senare bedrifven efter den i vårt land allbekanta Stockholmsmetoden», om hvars höga ståndpunkt den präktiga interiören från sysalen angenämt erinrar. Motstycke till denna sysal torde knappast kunna uppvisas på annat ställe i vårt land.

»En särskild sal för teckningsundervisningen!» torde någon utropa. Ja, hvarför icke? Färdigheten i teckning har blifvit af allt större praktisk betydelse för handverk och industri, och teckningsundervisningen får därför äfvensom på grund af sitt värde som bildningsmedel i öfrigt icke vårdslösas i folkskolan.

Om interiören från teckningssalen intresserar många af HVAR 8 DAGS manliga läsare, torde dess kvinnliga läsekrets finna

SALEN FÖR PAPPSLÖJD.

icke mindre fägnad i att betrakta skolköket med dess präktiga attiralj, som helt visst kommer att uppväcka afund hos ej så få husmödrar. Men låt denna undanträngas af

ADOLF FREDRIKS NYA FOLKSKOLA: Sysalen.

ADOLF FREDRIKS NYA FOLKSKOLA: Skolköket.

en annan känsla, för hvilken vi ju kunna gifva uttryck sålunda: »Lyckliga flickor, som komma i åtnjutande af undervisning i kokkonsten i ett så välordnad skolkök!» Flickorna i de högre klasserna bli äfvenledes i

tillfälle att taga de första stegen på »välgörenhetens» väg i det de i en särskild matsal få servera middag å de fattigaste folkskolebarnen.

ADOLF FREDRIKS NYA FOLKSKOLA:
Matsal i hvilken de fattigaste barnen bispisas och serveras af elever från de högre klasserna.

VICTOR HUGO.

ETT HUNDRAÅRSMINNE. Korrespondens till HVAR 8 DAG.

Frankrike firar i dessa dagar minnet af den dag, då för hundra år sedan en af dess störste diktare, Victor Hugo, föddes.

Hugos ungdom sammanfaller med striden mellan klassikerna, anhängarna af den gamla skolan, och romantikerna. Såväl formen som innehållet i den franska tragedien och det franska odet hade blifvit utlevade efter 150 års ständigt öfning och återupprepande. Under det att alla förhållanden rundt omkring hade förändrat sig, rörde sig på scenen Corneilles skuggvärld i allt liflösare gestalter. Ingenstädes en ton af sanning, ingenstädes en äkta djup känsla, ingenstädes ett uttryck af det, som rör människornas innersta inre. Därvid hade visserligen Chateaubriand, den ende store skriftställaren under kajsardömet, genom sina berättelser och såldringar af sina resor, och madame St.ël genom sin bok öfver Tyskland och dess litteratur samt sina öfversättningar af Byrons dikter och Walter Scotts romaner visat den franska ungdomen på en ny väg, på en ny diktkonst. Men Victor Hugo stod ännu med ena foten i klassikernas läger, då han 1822 och 1824 offentliggjorde sitt första band oden, hvilka förskaffade honom hederslegionens kors och en ärlig kunglig pension af två tusen francs. Först hans »Orientaliska dikter», hvilka han skref 1826 och 1827, förde honom närmare romantikernas krets. Utan att någonsin hafva besökt Grekland eller Min Tre Asien, utkastade han, half medveten och half omedveten, under påverkan af Byron och tidsströmningen, hvilka inspirerats och inspirerande vänt sig till grekernas frihetskamp, fantastiska skildringar af orientaliska städer, af en exotisk natur i en färgglöd och en ljusglans, som ännu aldrig i den franska litteraturen så hade bländat och förvirrat läsaren.

Med företalet till sitt skådespel »Cromwell» år 1827 uppställde han den nya skolans program och gjorde sig på samma gång till dess lärare och ledare. Med stormande jubel blef han mottagen af ungdomen. Med teaterns betydelse inom Frankrikes konstnärliga och offentliga lif gällde det framför allt för nyromantikerna att eröfra scenen. I stället för forntidens skulle nu nyare tidens historia tråda; lokalfärgen skulle ersätta den klassiska tragediens obestämda kolorit, den historiska kostymen fantasidräkterna. De stela reglerna om rummets och tidens enhet skulle icke mera hämma fantasiens fria flykt, för naturens och lidelsernas språk hade den så kallade klassiska tragediens konstlade, förvridda och entoniga tal måst rymma fältet. Skådespelet »Cromwell» var uppbyggdt på dessa nya, poetiska grundsatser, men dess femtusen vers omöjliggjorde dess uppförande. Först med det spanska dramat »Hernani», en underlig blandning af äfventyrlig röfvarromantik och politik, beträdde Victor Hugo scenen. Styckets första uppförande på »Comédie française» lördagen den 25 februari 1830 hör till franska teaterhistoriens oförgätliga händelser. Segern blef den nya riktningens. Den litterära revolutionen triumferade, den gamla konstens bastij var fallen.

I en rad glänsande skådespel, fulla af patetisk lidelse och grotesk äfventyrlighet, hvilka alltjämt bjödo publiken nya och upprörande händelser och färgglödande bilder: »Marion Deslor», »Konungen roar sig», »Lucrezia Borgia», »Maria Tudor», »Angelo, tyrannen från Padua», »Ruy Blas», utvecklade Victor Hugo rikedomerna af sin rörliga fantasi och sin förvånande förmåga att behärska det historiska ämnet. Hvilka brister hvarje verk i enskildheterna än må ha, städe voro gestalterna karaktäristiska, på deras vis levande, fasthållande nyfikenheten, här uppväckande den fruktan, där medlidande. Den punkt, från hvilken diktares utgick, den plan, hvarefter han uppbyggde sina verk, var öfverraskande och originell; diktens grundtanke allvarlig, värdig och betydelsefull. Dock, huru rik hans verksamhet såsom dramatisk skriftställare än var, utfyllde den ej hans arbetslust och skaparkraft. Så fullbordade han samtidigt sin stora roman »Notre dame de Paris», en mönsterbild af fransk romantik, hvilken typiskt uttrycker den nya konstens innersta väsen, egenheter och tendenser, såväl i innehåll som form och på samma gång visar Victor Hugos talang på det rikaste sätt och friskt från utväxter, öfverförande den gotiska stilen från arkitekturen till dikkonsten.

Hugo försökte äfven spela en politisk roll, men ingen tog honom för en allvarlig statsman. Frankrikes störste skald var nära därän att blifva en komisk politisk figur i skämtbladen, då presidenten Louis Napoleon genom sin statskupp mot re-

Det öfver VICTOR HUGO aftäckta monumentet af Barrias.

publiken den 2 december 1851 räddade honom från detta öde. Det lyckades honom att undgå den hotande arresten; han flydde till Bryssel, därifrån till Jersey och slog sig slutligen ned på Guernesey. I vrede öfver Napoleons våldsåd stärktes hans talang och blomstrade på nytt. Under landsflykten uppstodo »Århundradenas legender», en rad lyrisk-episka dikter och tre romaner: »Samhällets olycksbarn», »Mannen, som skrattar» och »Hafvets arbetare».

Det andra kajsardömet fall den 4 sept. 1871 förde Victor Hugo tillbaka till Paris. Han förblef i staden under tyskarnes belägring och upplefde kommunupproret. Så föga politikerns roll hade passat honom, så bra klädde honom patriarkens roll både i litteraturen och familjen. Huru långt det unga släktet än hade aflägsnat sig från hans tankar och känsla, ärade det honom dock såsom det förgångnas diktare, hvilken hade banat väg. Outömlig kvälde uppfinningens källa och versströmmen från den gamle poeten: »Det förskräckliga året», romanen »1793», skådespelet »Torquemada», tillhöra hans ålderdom. Liksom Voltaire, då han i sitt åttiofjärde år återvände till Paris från Ferney, så hade Hugo satt sig öfver all afundsjuke, all fiendlighet. Han var Frankrikes ära, och då han dog i maj 1885, förde Frankrike hans lik in i Pantheon vid sidan om Voltaires och Rousseaus.

* * *

Deputationer från många främmande länder hafva i dagarna vistats i Paris för att deltaga i de stora festligheterna den 26 febr., Hugos födelsedag, för hvilka festligheter regeringen anslagit 100,000 francs. En högtidlig ceremoni har ägt rum i Pantheon, vid Victor Hugos graf, och på Place Victor Hugo har en kolossal minnesvård af Hugo rests. Bilden här visar denna vackra minnesvård och dess väldiga proportioner.

SVENSK-NORSKA KONSULAT-KOMITÉN.

Porträttgrupp tagen af Julius Grape vid ett sammanträde i Utrikesministerhotellet i Stockholm i dessa dagar, efter vederbörligt tillstånd speciellt för HVAR 8 DAG.

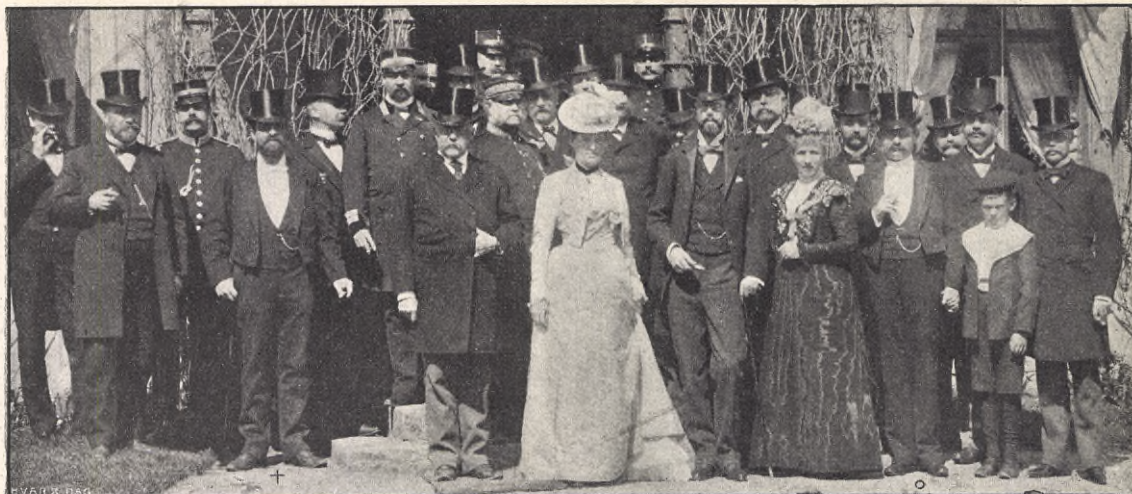
H. V. S. P. 8. DAG.

2 5 1 6 4 3

K. med beslut vid sammansatt statsråd den 15te sistlidne januari på tillstyrkan af samtliga i Stockholm varande svenska och norska statsrådsledamöter att åt en komité af sakkunnige, bestående af två svenska och två norska ledamöter, uppdraga att dels undersöka, hurledes en anordning med särskilda konsulter för hvardera af de förenade rikena under behållande af den diplomatiska representationens gemensamhet skulle i praktiskt afseende komma att gestalta sig, samt att dels uttala sig i dithörande frågor. Svenska statsrådet har till ledamöter utsett svenske ministern i Rom, friherre Carl Billé (ordf. 1) och generalkonsulin i Barcelona, M. Amén (2). Det norska statsrådet har valt generalkonsulin i Antwerpen, H. C. Christoffersen (3) och expeditiönschefen Sigvard Irgens (4). Svensk sekreterare är fl. dr F. Grönwall (5) och norsk sekreterare hofrättsadvokaten Irgens (6).

BOFORS-OLYCKAN.

NÅGRA PORTRÄTT OCH BILDER MED ANLEDNING AF DEN I DAGARNE TIMADE OHYGLIGA EXPLOSIONEN.

GRUPP FRÅN BOFORS, UNDER KRONPRINSENS BESÖK DÄRSTÄDES I JUNI 1900, TAGEN FÖR HVAR 8 DAG. Öfveringeniör Silfversparre (x); Disponenten Wijkander (o).

En hemsk olyckshändelse har i dagarne upprört s nna öfver hela landet, nämligen den ödesdigra explosionen vid Bofors mändagen den 24 februari, som hittills kostat 5 människolif, i det kaptenen vid k. flottan J. A. F. Grahm, konstapeln Thyning och arbetaren Erlandsson omedelbart dödades, hvarjämte öfveringeniören A. Silfversparre och arbetaren C. P. Svanström sedermera aflidit af de erhållna skadorna. En arbetare Nyström blef mycket svårt skadad, men tros kunna komma sig. Disponent Sohlman och arbetaren Forsberg erhöilo lindrigare skador.

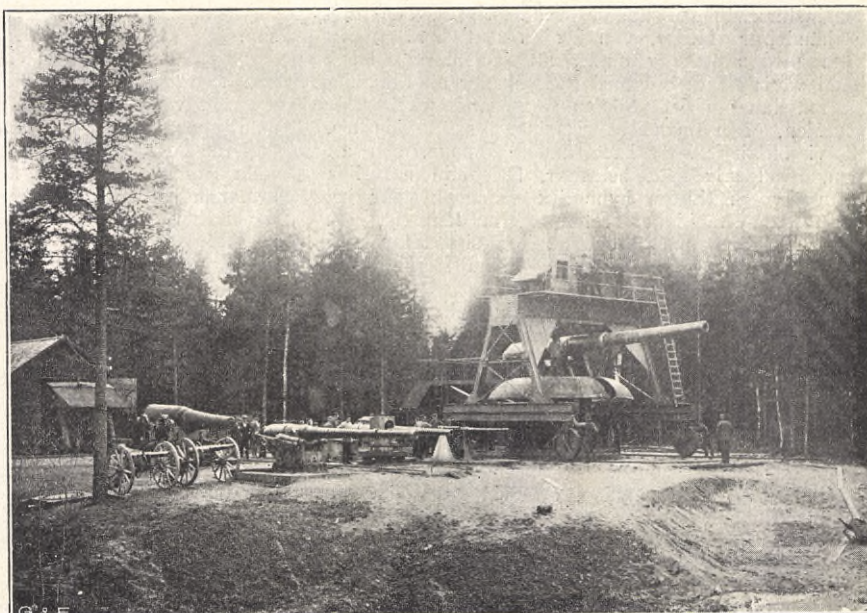
Den ohyttliga tilldragelsen timade vid profskjutningen af en förändrad äldre kanon, som tillhört »Göta» bestyckning. Vid undersökning af kanonen befanns det s. k. slagstiftet vara bräckt inuti kammarskrufven, och torde der hela därför vara att anse som en ren olyckshändelse, hvilken det knappast stått i mänsklig makt att förhindra, då man först genom söndertagning af kammarskrufven kunnat upptäcka felet. Någon sådan åtgärd

A. SILFVERSPARRE †
Omkomna vid kanonexplosionen å Bofors den 24 februari.

fanns dock ej skäl att företaga, då man redan under dagen skjtit 20 skott med kanonen med godt resultat. Liknande olyckor ha inträffat förr, och man antager, att det tillgick på samma sätt vid explosionen ombord å engelska örlogsmannen »Royal Sovereign», då 1 officer och 5 man dödades.

SKJUTPLATSEN Å BOFORS, där explosionen ägde rum.

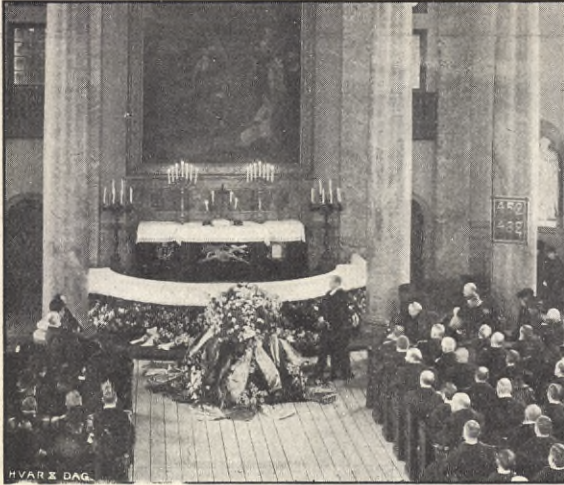
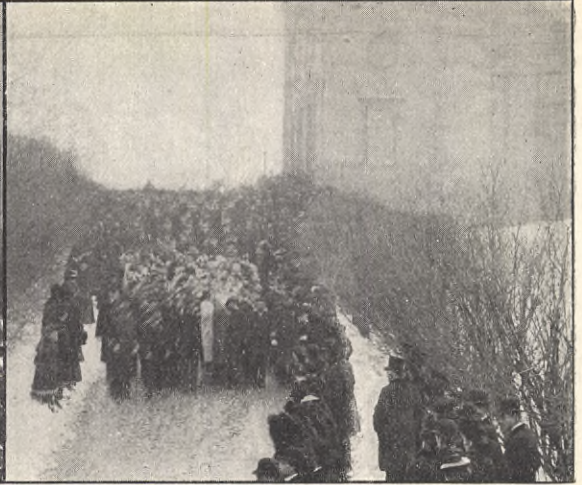

Foto. Julius Grøpe, Foto-affär & atelier, Stilm.

Hofpred. Gemzell håller dödsbetraktelsen.

Kistan bäres från Skeppsholmskyrkan.

KAPTEN GRAHMS LIKBEGÅNGELSE.

JEAN RABOUL OCH HANS HISTORIA.

Originalberättelse för HVAR 8 DAG af *Erland Bratt*.

Kan jag blott få fram något af den ångest, som bemäktigade sig mig, när sanningen, den hela förfärande sanningen, arbetade sig fram likt en svart och kväfvande mara genom den skyddsmur, som ett förtvifladt hopp ville resa gent emot den tanken, att hvad jag såg var verklighet, var ett stycke af lifvet — kan jag detta, då är jag ock viss om, att den eller de, hvilka erfara min historia, skola ägna mitt minne någon yttring af den vekhet, som deras hjärtan känna.

Jag är ej i tillfälle lämna några faktiska uppgifter, om hvad som passerade från det ögonblick, jag inslumrade vid doktor Rabouls sida, och tills de händelser vidtogo, som jag nu skall berätta, och detta med anledning därpå, att jag aldrig blef i stånd växla några ord med honom eller erhålla minsta antydning om det verkliga sammanhanget.

Men, öfverlämnad åt gissningar, skulle jag tro, att vi blifvit öfverraskade under sömnen, och att man, hvad mig själf beträffar, låtit min naturliga sömn öfvergå till en hypnotisk sådan, hvarför jag också saknar möjlighet bestämma, hur lång tid, som förflöt emellan den afton, då jag sist talat med doktorn, och tills jag nu hade denna förskräckliga verklighet inför ögonen.

Jag befann mig i en rymlig sal, men väggarne voro bergets, och fönstren öppningar däri. Om det var dag eller natt, vet jag ej — kanske det senare, eftersom jag såg facklor kasta sina oroliga skuggor öfver mörka, allvarliga män.

Shivas bild, sådan som doktorn beskrifvit den, reste sig i rummets midt, och från dess hjälm lindrade rubinen som aldrig förr. Doktor Raboul låg knäböjd framför stoden, och vid hans sida reste sig Chapra, mera allvarlig än någonsin, mera grym till dragen, än hvad jag förut sett.

Det härskade en tystnad, som isade blodet i mina ådror, och jag frös, som om dödens kyla farit genom min kropp.

Jag bäfvade inför den oförsonlighet, som låg i luften, och hela mitt väsen var fyllt af fasa

(Forts. och slut fr. föreg. n:r.)

vid åsynen af dessa glimmande ögon, de tärda gestalterna och dessa mörka hufvuden, hvilkas drag harmonierade så väl med den dystra, skräckfyllda omgifningen.

Plötsligt höjde Chapra sin arm och från hans läppar ljödo ord. Hvilken mening, som låg däri, vet jag ej, men jag såg de andra närma sig, och allt trängre blef kretsen kring doktor Raboul.

Han hade rest sig upp, och jag fick se hans onaturligt bleka ansikte, med de djupa, ångestfyllda ögonen.

Och sådan när mig bilden af honom än i dag.

Han svarade på Chapras ord, långsamt, och som om han varit trött.

Det blef ett sorl bland hopen. Hvad hade han sagt?

Jag vet det ej, men af den lifliga konferering, som uppstod, slöt jag, att det varit ting af innehållsrik betydelse, och när jag såg alla dessa hotfulla ögon, och märkte hur tid efter annan seniga armar höjde sig i luften, då bäfvade jag för doktor Raboul, ty så hopplös syntes mig hans sak, att det förtviflade i mitt eget läge trädde i bakgrunden.

För andra gången hördes Chapras stämma.

Allt efter som han talade, tystnade sorlet, och det föreföll mig, som om till och med hans åhörare förskräckts vid hans ord. Han slöt, och allas blickar riktade sig mot doktorn. Han hade åhört talet, utan att darra, och det förskräckliga, det innebar, mottog han utan invändning. Blott en gång flögo hans blickar mot himlen, som om de velat genomtränga den tunga berghällen och vädjat till en högre makt, därefter slöto de sig, och han föll till marken vid Shivas bild.

Då böjde sig Chapra öfver honom, strök hans panna och ögonlock, samtidigt som de andra uppstämde en klanglös, underlig sång.

Den tystnade, och doktorn syntes sofva.

Men det var ej sömnens frid, som kommit öfver honom, ty han sof som en osalig ande. Dock

var det egendomligt, att hans andedrag ej voro förnimbara, och om han ej då och då gjort en rörelse, skulle jag trott honom död.

Nu framträdde ännu en man, och jag såg hur Chapra och den nykomne öppnade doktors mun och liksom vek tillbaka tungan inemot gommen....

Efter detta förlora tilldragelserna sitt tydliga sammanhang i mitt minne.

Jag erinrar mig dock, att de lade doktorn i en urhuggning i berget, och att jag uppfattade en sista skymt af min olycklige herre, innan en tung häll, för alltid eller för kortare tid — där-om kan jag ej yttra mig — skille honom från det lif, hvori han lidit så mycket.

Men när han försvunnit, då greps jag af det förtviflade i min egen ställning, men så sällsamt var det, jag sett och så underbar den atmosfär, hvori jag andades, att då tanken på flykt fick makt i min hjärna, befann jag mig, utan att ens tillnärmelsevis kunna förklara, hur det gått till, ensam i samma sal, och mina ångestrop dogo bort som suckar mellan klipporna.

Barmhärtige Gud! Tänker man begravna mig lefvande? Hade man afsiktligt lämnat mig kvar?

Jag bultade på dörren. Jag grät på den häll, hvarunder doktorn hvilade, och allt kvalfullare brände sig den tanken fast i min själ, att jag var förlorad, att intet utom en ohygglig dödskamp stod mig åter. Det är ej många gånger i mitt lif jag gråtit, men då grät jag, tills en kärleksfull Gud sände mig sömnens lindring.

Man begagnade sig af denna sömn, man förintade mitt förstånd, mitt minne och mitt språk, och den stackars olycklige man, som blef funnen i Darbangahs ruiner, det var jag, eller rättare den brustna, sköflade återstoden af hvad som fordom varit Gustave Marmont.

Sådan är den verkliga och samma skildringen af de händelser, som ödelagt mitt lif, och om jag ej lyckats återge de härjningar, som därvid öfvergingo min själ och kropp, så är det ej beroende på att något minne mildrats, eller någon fasa bortglömts, men väl därpå, att den lidandets kalk, som jag måst tömma, varit alltför bitter, för att jag ännu skulle orka granska mitt öde med den ljungande harm, som af omständigheterna varit berättigad.

För mig har blott en sak värde, och blott åt detta faktum kan jag ägna de sista, uppflammande känslorna från min döende ande.

Jag är åter fri, förbannelsen är häfd och med den denna namnlösa ångest, som under dessa trenne år sugit till sig hvarje solglimt, hvarje förhoppning i mitt arma, plågade hjärta.

Måhända kunde det intressera att få veta, i hvilket tillstånd jag under dessa år lefvat. Bröt sig aldrig en strimma af förnuftets ljus igenom det tjocka mörkret, eller var aldrig mitt öra känsligt för någon melodi från det förflutna? Förstod jag själf detta underliga språk, som sprang fram öfver mina läppar, och hvars dunkla lagar ingen kunnat finna? Och när i utbrott af förtviflan dess ord svepte mitt elände i en allt djupare hemlighet, ineburo de männe då mitt väsens innerliga längtan offer förstälse och dess gripande bön om barmhärtighet?

Ack, så många frågor skola kunna framställas, ty gåta länkar sig till gåta i denna historia, men

fastän själf en lösning på det hela, skall jag aldrig kunna klargöra, hvilka makter, som varit i rörelse, eller under hvilket tillstånd, jag uthärdat deras bestämmelser.

Jag har ej varit vansinnig i detta ords egentliga betydelse, ty jag har städse haft förnimmelsen af en trängtan, som oemotståndligt brutit sig igenom och vidmakthållit en sällsam känsla af trefvande mot eller efter någon hållpunkt för min tanke. Jag kände mig, som om jag förlorat sammanhanget mellan de olika elementen i min kropp, som om jag tappat nyckeln till allt och endast erfarit en stigande ångest vid att intet begripa inför det kaos af känslor, som i aldrig fastslagen form kringhvarfde mig.

Jag var på jakt efter mig själf, efter ett enda litet ord, som kunde tindra i det dunkel, som mötte mig, efter någon fläkt, som kunde väcka till lif mitt begrafna »jag».

Det sjöd i mitt inre som om lifsandarne velat spränga mitt bröst, ty det var fullt, fullt af en out-säglig åtrå efter lindringens balsam.

Och så har jag framlefvat dessa år som en ohygglig gåta för mig själf, ständigt ett offer för det största lidande på jorden, det att ha förlorat sig själf och att se sig förintad vid försöket att återfinna de utplånade spåren af sitt egna begrip-
liga »jag».

Jag känner ej det språk, jag talade, och det har aldrig varit uttryck för någon redig tanke. När kvalen blefvo för stora, bröt det sig igenom och plågade min hjärna, som om ett otäckt djur slingrat sig därinne.

Men en gång väckte de till lif en spillra af mitt döda förnuft. Det var en blix, vid hvars sken jag återfann mitt väsen, men blott för att genast förlora det i samma natt som förut.

Jag syftar här på det tillfälle, då doktor Heurteau förde in en mörkhyad främling till mig. Han tillhörde just denna fruktansvärda indiska kult.

Hvilka lidande jag genomgick vid detta möte, och hvilken dödskräck, som kom öfver mig, därom må doktor Heurteau vittna.

Och när han stack sitt kort i handen på mig, detta kort, hvarpå skrifvits: »Red à l'hâma te condamnol», då var det som om ett ljus gått upp i min själ, och jag tydde orden: »Döden häfver din förbannelse!»

Kanske att jag ofta upprepat dessa ord, men blott vid detta tillfälle förstod jag dem.

Jag är så trött, doktor, så innerligt trött, men i mitt inre är det hvila, en skön frid, utan hvarje önskan.

Jag njuter af solen, som lyser genom rutan, ty dess ljus är mig oändligt kärt!

Hvilken härlig lindring för mitt hjärta att kunna svalkas af den friska luften och lyssna till fåglarnes kvitter! Och jag tror, att blott den, som lidit som jag, ser lifvets hela, rika harmoni. Ty nu är det, som om sorgen vore död i världen, och hoppet droge in med morgonrodnaden för att fylla hvarje bröst med jubel, och som om rymdens oändlighet blott vore till för att samla innerliga, kärleksfulla tankar kring Allfaderns tron.

Doktor, jag har lidit så mycket, nu är det min tur att blifva lycklig!

SLUT.

FÖRÄNDRINGARNE Å RIDDARHUSTORGET I STOCKHOLM.

Fotografi för HVAR 8 DAG af Julius Grape, Stockholm.

Riddarhuset i Stockholm, hvilket tillhör ridderskapet och adeln, torde komma att försäljas till Stockholms stad. I och med detta är ridderskapet betänkt på att låta flytta den å torget befintliga Gustaf Vasa-statyn närmare riddarhuset, framför hvilket en ståtlig uppfartsväg, allt enligt förslag af

professor Clason, skulle anläggas. I förra veckan, under det nu pågående adelsmötet, hade medels träställningar och papp den projekterade anläggningen iordningsställt så att man kunde se huru det hela skulle taga sig ut. Vår fotograf skyndade sig att då taga en vy af platsen.

»S. DE C.»-BAZAREN I STOCKHOLM.

Fotografier speciellt för HVAR 8 DAG.

Foto. Långhat, Stockholm.

HVAR 8 DAG.

FRÅN »S. DE C.»-BAZAREN: Fortunas tämpel, där tombolavinster utdelades.
FORTUNA: Doktorinnan Wilkens; PRÄST.NNOR: t. v. fröken Kolmodin, t. h. fröknarne Grill och Mannerstråle.

Foto. Ländahl, Stockholm.

FRAN »S. de C.-BAZAREN: Caritas' altare, där frivilliga penninggåvor emottogs. Den stående damen: fröken Märta Gyldenstolpe; den sittande: iröken Nordlund.

»S. de C.» — Soeurs de Charité — det bekanta välgörenhetsällskapet i Stockholm, som en gång i tiden bildades af några skolflickor — hade i förra veckan sin sedvanliga bazar, i det vackra konstnärshuset vid Smålandsgatan. D:r Folcker, hvilken anordnat bazaren, lät det hela utgöra en »renässansfantasi», med motiv från 1400-talets Italien. I bazarlokalen sväfvade ett vackert, luftigt blomstertak öfver de i pittoreska renässansdräkter klädda medhjälparinnorna och deras med orientaliska väfnader höljda bord. Till höger i salen fanns en tombola, belägen i ett förgylldt tempel, och till vänster Caritas' altare med den brinnande offerlågan. På kvällen utfördes vackra tablåer, efter preraphaelitiska målningar, sång, deklamation, dans, m. m. Allt var synnerligen lyckadt och inbringade en ansenlig summa åt sällskapet, hvilket underhåller ett barnsjukhus och bespisar fattiga folkskolebarn.

Vi återgifva här några vackra bilder från bazaren. Bland personer taga vi oss friheten särskildt nämna fröken Gyldenstolpe, dotter till förste hofstallmästaren greve Fersen-Gyldenstolpe. Fröken G., en af den högsta stockholmssocieteten's stjärnor, har nyligen ingått förlofning med Englands chargé d'affaires i Stockholm, legationssekreteraren Bax-Ironside.

Foto W. Fahlstedt, Sthlm.

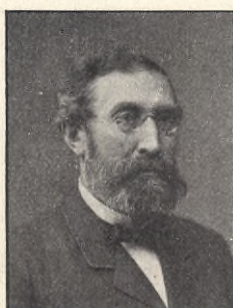
FRÅN »S. de C.»-BAZAREN: En preraphaelitisk tafla; Fröken Sjöcrona.

VECKANS: PORTRÄTT:

C. H. ANKARCRONA.

Till öfverste och chef för k. Hallands regemente har utnämnts öfveradjutanten hos h. m. konungen, öfverstelöjtnanten vid Jämtlands fältjägaregemente m. m. *Carl Henrik Ankarcróna*.

G. S. LUNDBLAD.

75 år fyllde den 27 februari f. d. hofrättssekreteraren i Göta hofrätt *R. N. O. Gustaf Stgfrid Lundblad*. L., som 1892 tog afsked med pension, är ovanligt kry och liflig för sina år. Hans många vänner uppvaktade honom på födelsedagen på återfaldiga sätt.

C. NAUCKHOFF.

70 år fyllde den 24 februari bibliotekarien vid Landbruksakademien, innehafvaren af Hacksta fide kommiss, kapten *Carl Nauckhoff*, hvilken på födelsedagen fick mottaga många bevis på vänskap.

C. G. HELLSTRÖM.

I sitt 75 år ingick den 21 februari f. stationsinspektoren vid Liljeholmens station *C. G. Hellström*, som frisk och kry lifligt deltagit i sin församlings kommunala lif och hjärtligt hyllades på födelsedagen.

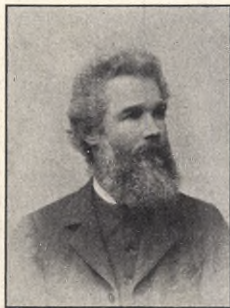
P. CEDERBERG.

65 år fyllde den 22 februari stadsfiskalen *P. Cederberg* i Stockholm, en person, hvilken genom sin duglighet och sitt nit gjort sig mycket förtjänt om kommun och stad.

A. H. KLINT.

60 år fyllde den 21 februari läroverksadjunkten fil. dr. *A. H. Klint* i Stockholm, en skicklig och känd skolman, hvilken arbetat varit af stort gagn för det uppväxande släktet.

O. MALMGREN.

60 år fyllde den 20 februari regissören vid svenska teatern i Stockholm, *Oscar Malmgren*, hvilken då var föremål för mycken hyllning och erhölet han bl. a. en lyckönskingsadress från Svenska Teaterförbundet.

C. F. W. KUYLENSTJERNA.

Den 2 mars fyller ingenjören *Carl Fredrik Wilhelm Kuylenstjerna* 50 år. K. blef vid 23 års ålder disponent för Lidåstings mek. verkstad, 1896 verkstadsföreståndare för Söderhamns mek. verkstad, samt innehar nu sedan 1898 chefsplatsen för Sunds Bruk.

V. N. EKENMAN.

60 år fyllde den 14 febr. häradshöfdingen i Bräkne försaga *Viktor Nils Ekenman*. E., som utom sitt domarvärt jämval lifligt deltagit i det politiska lifvet, har som riksdagsman u der flere perioder bl. a. varit statsrevisor.

E. HAGLUND.

Vi återgå från härofvan porträtten till trenne namn i sammanhang med chefsombytena vid de förmåsta hotellablissemanten i Stockholm och Göteborg d. 1 inst. april. Fru *Wilhelmina Skog*, den reigiska ledarinnan af de stora hotellen i Rättvik, Storvik och Rollnäs, kommer att, med bibehållande af chefskapet för dessa, jämväl öfvertaga ledningen af Grand Hotell i Stockholm. Nuvarande direktören för detta sistnämnda, *Sigurd Ehrenborg*, en synnerligen sympatisk och irl an personlighet och framstående fackman, blir sagda dag chef för de båda sambörande hotellen, Grand Hotell Haglund och Hotell Göta Källare i Göteborg. Direktör *Emil Haglund* frånträder då ledningen af de stora Göteborgshotellen, af hvilka han under snart 15 år förestått Grand Hotell på ett sätt som lämnat Göteborg tillfälle att stoltsera med ett hotell och speciellt en restaurant, materiellt jemställd med det bästa kontinenten har att bjuda på.

W. SKOG.

S. EHRENBORG.

GALLERI

K. R. F. REUTERSKIÖLD. †

Öfversten och chefen för k. Helsinges regemente *Knut Robert Fabian Reuterskiöld* afled den 20 februari å Sofiahemmet. Den aflidne framstående militären, som var född 1838, var allmänt aktad för sitt vänsälla, redbara väsen.

J. R. LANG. †

Den 20 februari afled i Lund professorn i medicinsk och fysiologisk kemi vid dåvarande universitetet *J. R. Lang*, f. 1833. Den aflidne framstående vetenskapsmannen, som i nära fyra decennier tillhört universitetet, sörjes närmast af en son.

E. A. FÖRSBERG. †

I Stockholm afled den 18 februari regementsläkaren m. m. *E. A. Forsberg* i en ålder af något öfver 53 år. Den aflidne, som var en synnerligen intelligent och kvick person, var högt uppburen inom sällskaps- och ordenskretsar.

A. O. E. SYLVÉN. †

Kyrkoherden i Gökhem, prosten *Axel Olof Elias Sylvé*, afled den 1 februari 63 år gammal. S. blef student 1861 och prestvigd 1864. Komminister 1870 utnämndes han 1881 till kyrkoherde. Närmast sörjes den aflidne af maka och barn.

M. E. GULLBERG. †

Den 13 februari afled i hufvudstaden grosshandlaren *Mauritz Emil Gullberg*, 78 och ett halft år gammal. G. innehade i nära 30 år den Bomanska spelkortsfabriken. Han var ledamot af öfverstyrelsen för Stockholms folkskolor, af Klara kyrkoråd, samt af styrelsen för Stockholms stads sparbank.

G. A. HAMILTON. †

F. löjtnanten greve *Gustaf Axel Hamilton* afled den 20 februari i Stockholm. H., som var född 1833 på Linköpings slott och som till justitserådet och landsbödingen greve G. M. Hamilton, tog 1859 afsked från militärtjänsten och utnämndes 1865 till kammarherre. Han sörjes närmast af barn.

J. UNGEVITTER. †

F. grosshandlaren *Julius Ungevitter* afled den 13 februari i Stockholm. Han var född 1830 och hade sedan 1867 egen bankir- och spejitionsaffär i Stockholm. Under en följd af år var U. föreståndare för Tyska kyrkan. Han sörjes närmast af son och dotter.

J. CH. KIÖRKANDER. †

Den 6 febr. afled i Arboga bokhandlaren *Johan Christoffer Kiörkander*, 64 år, 6 mån. gammal. K. var i många år stadsfullmäktig och ledamot af kyrko- och skolråd, samt hufvudman i Arboga sparbank.

F. A. LUNDGREN. †

Den 7 februari afled i Helsingborg byggmästaren *Frans August Lundgren*, L., som var född 1851, var sedan 24 år styrelsemedlem i skånska städernas brandförsäkringsbolag. Han sörjes närmast af maka och barn samt äldre föräldrar och syskon.

C. W. HANSÉN. †

Den 13 februari afled i Visby en af Gotlands störste affärsmän, grosshandlaren och godsägaren *C. W. Hansén* i Burgsvik i en ålder af 60 år. Den bortgångne, som från en ringa början genom en mindre vanlig affärsbegäfnings arbetat sig upp till den ställning han innehade vid sin död, sörjes af en stor vänkrets.

C. E. R. PALME. †

Den 14 februari afled på hemvägen från Kogostatens tjänst examinerade sjökaptenen *Carl Erik Rutger Palme*, född 1866. Den vid så unga år aflidne mannen sörjes närmast af s skon, bl. hvilka märkas bankdirektör Palme och direktör Sven Palme.

JOH. A. SVENSSON. †

Den 12 februari afled delägaren i firman *Axel Stigberg & Co* i Göteborg, *Joh. Alfred Svensson*, 61 år gammal. S., som var en driftig och i vida kretsar bekant man, har sedan 45 år energiskt arbetat för sin firmas framgång. Han sörjes närmast af maka och barn.

HVAR 8 DAGS NOVELLBLAD. IV.

MONSIEUR GRATS SKOR. Fransk humoresk, öfversatt för HVAR 8 DAG.

Under mina affärsresor kom jag att stanna några dagar i den lilla staden Rubis-sur-l'Ongle.

Samma dag jag anlände, gick jag ned till teatern, men fann den stängd. Småstäder besökas ju sällan af kringresande teatersällskap, så ock med denna stad. Emellertid upptäckte jag å en affisch namnet af min gamle vän, monsieur Grat. Han skulle således komma till staden, tvifvelsutän för att lägga den fåtaliga teaterpubliken för sina fötter.

Då jag återkom till mitt hotell — l'Hôtel du Levant & des Carmelites — såg jag värden sitta i trädgården rökande sin pipa. Jag slog mig ned bredvid honom.

»Till min stora glädje», sade jag, »ämna den berömda skådespelaren mr Grat hedra staden med ett besök, efter hvad jag ser.»

»Mr Grat!» utropade han och for upp från sof-fan, eldröd i ansiktet. »Ah! den bofven. Det nö-tet, den svindlaren!»

»Känner ni honom?» frågade jag.

»Ja, han var en gång min gäst. Ah! Den skurken! Hör, jag skall berätta er historien.»

Och han fortfor.

»Det var för omkring fyra eller fem år sedan mr Grat kom hit för att spela på vår teater, och naturligtvis tog han in på l'Hôtel du Levant et des Carmelites.

»Ah! det nötet. Jag säger er, monsieur, han nöjde sig ej med att spisa vid table d'hôte. Han rekvirerade de finaste rätterna, den äldsta Bordeaux'en och den dyraste champagnen. Barnslig, som jag var, lät jag honom få hvad han begärde, ty jag hade hört att dessa stora artister lefde högt, och läto pänningar gå lika lätt som de förtjä-nat dem.

»Och så smickrade det mig att hafva en så frejdad gäst som mr Grat — ah! den skälmen — han kallade mig sin 'käre vän'. Nåväl, hvad som är gjordt kan ej göras ogjordt. —

»En dag — jag kommer ihåg det, som om det varit i går — kom han vid sextiden från sitt rum, slog sig ned bredvid mig och sade:

— Hvad tror ni, monsieur Madurin, om de här skorna? Och han sträckte fram benen och visade mig sina stöfletter.

— Ganska vackra, monsieur Grat. Har ni köpt dem hos Mandrus eller hos Lestapin?

»Mandrus och Lestapin voro stadens skickli-gaste skomakare — de enda som funnos föröfrigt.

»Mr Grat skrottade.

— Skulle ni vilja veta, hvar jag köpt dem? Välan, gissa då!

— Hur skulle jag kunna gissa det?

— Jo, fundera en stund, medan jag tar mig en promenad.

»Och han gick gatan bortåt, under det att hans nya skor knarrade så muntert.

»Klockan hade väl slagit sju, då jag fick se mr Mandrus nalkas, bärande en sko i handen.

— God afton, monsieur Mandrus, sade jag. Hvarmed kan jag stå till tjänst?

— Jag ville träffa mr Grat.

— Han har gått ut för en stund sedan.

— När kommer han tillbaka manne?

— Det nämnde han ej.

— Hvad! Sade han det ej? Då vet ni ej att han skall resa med sju och trettio-tåget till Toulouse?

— Nej, men i alla fall kommer han och be-talar sin räkning innan han reser, så att vi kunna helt säkert vänta honom hvilket ögonblick som helst.

— Tack, jag skall slå mig ned en stund. Jag

sprang så fort för att hinna hit. Jo, mr Grat be-ställde dessa skor af mig i början af veckan. I dag kom han in för att prova dem. Jag hade uppjudit all min förmåga att göra dem passande, men då han fått dem på, utropade han plötsligt: O, där klämmer den mig, pekande på den vän-stra skon; jag kan ej använda dem!

— En enkel sak att afhjälpa, sade jag.

— Det var bra, sade han, men jag reser i afton klockan sju och trettio till Toulouse.

— Innan dess skall skon vara färdig.

— Låt se det. Jag kan ju taga den högra med mig, och så hoppas jag att ni håller ert löfte.

— Det var egendomligt, sade jag. Monsieur Grat visade mig händelsevis ett par skor, han hade köpt. Men kanske han beställt dem af mr Lestapin.

— Store Gud! utropade mr Mandrus, nu slår klockan half åtta. Mr Grat har försenat sig, han kommer ej med taget.

I detsamma kom mr Lestapin, den andre sko-makaren, springande med en sko i handen.

— God afton monsieur Madurin, sade han. Är mr Grat hemma?

— Hvad! Ni också? ropade jag.

— Hvad menar ni med »mig också»? Jag kom-mer för att lämna mr Grat en sko, som jag lofvat honom till klockan half åtta, emedan han skulle resa med åtta-tåget till Paris.

— Hvad! skrek mr Mandrus. Han reste kloc-kan half åtta till Toulouse!

— Hvad säger ni? Men jag måtte väl bättre än ni känna till förhållandet. I dag på förmid-dagen kom mr Grat för att prova ett par skor han beställt af mig. Men så klämde den högra skon så hårdt att jag måste lästa ut den, och jag lofvade bära hit den i så god tid, att han kunde hinna med åtta-tåget till Paris.

»Mr Mandrus och jag sågo på hvarandra.

— Då äro vi skönt kuggade, sade mr Mandrus.

— Hvad? sade mr Lestapin, och vi ha ingen möjlighet att få igen våra pengar.

— Hör på mig, mina herrar, inföll jag. Mr

Grat har ännu ej hämtat sin koffert från sitt rum. Jag förmodar han kom att resa tidigare än han ämnat. Om han icke är här inom ett par dagar, så öppna vi kofferten, och vi skola väl alltid finna något som kan hålla oss skadelösa.

»I sällskap med de två skomakarne gick jag upp på mr Grats rum, och till vår stora glädje funno vi kofferten. Då började vi anse det hela som ett skämt och fingo ånyo förtroende för mr Grat.

»Herrarne Mandrus och Lestapin kommo dag-ligen under två veckors tid för att fråga, om jag hört något från honom, men jag hade intet att med-dela dem. Så gingo vi en dag upp på hans rum.

»Vi hade af polisen utverkat rättighet att öppna kofferten, och i en gendarms närvaro grepo vi ver-ket an. Knappt hade vi kommit i rummet förr än Mandrus rusade fram, grep tag i handtaget för att lyfta på kofferten. Men pjesen stod ej att rubba!

— Det måste vara mycket tunga saker i den där kofferten, sade han. Försök att lyfta den!

»Nåväl, vi försökte alla tre, men ingen af oss förmådde ens rubba den.

»En smed tillkallades och han dyrkade upp lä-set. Kofferten var fullkomligt tom. Den skälmen hade så småningom burit bort sina tillhörigheter utan att jag märkt det. Ej ett grand hade han lämnat kvar.

»Och kofferten, den hade han skruvat fast vid golvet!»